ΑΡΧΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ – ΕΠΙΛΟΓΗΣ (ΝΕΟ ΚΑΙ ΠΑΛΑΙΟ ΣΥΣΤΗΜΑ)

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α

Α1. *Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση, τη λέξη* **Σωστό**, *αν η πρόταση είναι σωστή, ή* **Λάθος**, *αν η πρόταση είναι λανθασμένη.*

α. Ένας σημαντικός παράγοντας που επηρεάζει την οικονομική ζωή των ανθρώπων είναι η αβεβαιότητα που υπάρχει σχετικά με τα αποτελέσματα των ενεργειών τους.

β. Όταν η συνάρτηση ζήτησης ενός προϊόντος είναι ισοσκελής υπερβολή, η συνολική δαπάνη των καταναλωτών για το προϊόν μεταβάλλεται, καθώς μεταβάλλεται η τιμή του.

γ. Το σταθερό κόστος επιβαρύνει την επιχείρηση και όταν ακόμη η παραγωγή της είναι μηδέν.

δ. Στη βραχυχρόνια περίοδο παραγωγής, η συμπεριφορά του συνολικού, του μέσου και του οριακού προϊόντος εξηγείται από το νόμο της φθίνουσας ή μη ανάλογης απόδοσης.

ε. Η εισοδηματική ελαστικότητα των κανονικών αγαθών είναι αρνητική.

Μονάδες 15

Στις παρακάτω προτάσεις **Α2** *και* **Α3** *να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό της πρότασης και, δίπλα του, το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.*

Α2. Μια επιχείρηση λειτουργεί στη βραχυχρόνια περίοδο παραγωγής. Όταν παράγει 40 μονάδες, παρουσιάζει μέσο μεταβλητό κόστος 8 χρηματικές μονάδες και συνολικό κόστος 400 χρηματικές μονάδες. Το σταθερό κόστος (FC) της επιχείρησης είναι

α. FC=80 χρηματικές μονάδες

β. FC=320 χρηματικές μονάδες

γ. FC=5 χρηματικές μονάδες

δ. FC=40 χρηματικές μονάδες.

Μονάδες 5

Α3. Η καμπύλη ζήτησης ενός αγαθού είναι ευθεία γραμμή που τέμνει τον άξονα των τιμών στο σημείο Α και τον άξονα των ποσοτήτων στο σημείο Β. Στο μέσο Μ του ευθύγραμμου τμήματος ΑΒ, για την ελαστικότητα ζήτησης ως προς την τιμή ισχύει

α. $|E_D|>1$

β. $0<|E_D|<1$

γ. $|E_D|=1$

δ. $E_D=0$.

Μονάδες 5

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Β

Β1. Να περιγράψετε, με τη βοήθεια διαγράμματος που θα σχεδιάσετε (μονάδες 5), τον τρόπο με τον οποίο επηρεάζουν την προσφορά ενός αγαθού οι παρακάτω προσδιοριστικοί παράγοντες (ceteris paribus):

α. οι τιμές των παραγωγικών συντελεστών (μονάδες 7)

β. η τεχνολογία παραγωγής του (μονάδες 5)

γ. οι καιρικές συνθήκες (μονάδες 4)

δ. ο αριθμός των επιχειρήσεων (μονάδες 4).

Στην παραπάνω περιγραφή να χρησιμοποιηθεί το ίδιο διάγραμμα για όλες τις περιπτώσεις.

Μονάδες 25

ΟΜΑΔΑ ΤΡΙΤΗ

ΘΕΜΑ Γ

Δίνεται ο παρακάτω πίνακας με τους μέγιστους συνδυασμούς παραγωγικών δυνατοτήτων μιας οικονομίας που παράγει μόνο τα αγαθά Χ και Ψ. Όλοι οι παραγωγικοί συντελεστές απασχολούνται πλήρως και αποδοτικά και η τεχνολογία παραγωγής τους είναι δεδομένη.

Συνδυασμοί ποσοτήτων	Παραγόμενες ποσότητες αγαθού Χ	Παραγόμενες ποσότητες αγαθού Ψ	Κόστος ευκαιρίας του αγαθού Χ σε όρους Ψ ($Κ.Ε._{χ}$)	Κόστος ευκαιρίας του αγαθού Ψ σε όρους Χ ($Κ.Ε._{ψ}$)
Α	0	300		
			2	;
Β	;	220		
			;	1/3
Γ	70	;		
			;	1/4
Δ	90	50		
			;	;
Ε	100	0		

Γ1. Να μεταφέρετε τον πίνακα στο τετράδιό σας και, κάνοντας τους κατάλληλους υπολογισμούς, να αντικαταστήσετε τα ερωτηματικά με τις σωστές αριθμητικές τιμές.

Μονάδες 7

Γ2. Να σχεδιάσετε την Καμπύλη Παραγωγικών Δυνατοτήτων (ΚΠΔ) της οικονομίας.

Μονάδες 4

Γ3. Ποια είναι η μέγιστη ποσότητα του αγαθού Ψ που μπορεί να παραχθεί, όταν παράγονται 75 μονάδες από το αγαθό Χ;

Μονάδες 4

Γ4. Με τη βοήθεια του κόστους ευκαιρίας, να εξετάσετε, κάνοντας τους κατάλληλους υπολογισμούς, πού βρίσκεται ο συνδυασμός Κ (Χ=92, Ψ=30) σε σχέση με την ΚΠΔ και να εξηγήσετε την οικονομική του σημασία.

Μονάδες 5

Γ5. Πόσες μονάδες από το αγαθό Χ πρέπει να θυσιαστούν, για να παραχθούν οι τελευταίες 110 μονάδες από το αγαθό Ψ;

Μονάδες 5

ΟΜΑΔΑ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΘΕΜΑ Δ

Οι αγοραίες συναρτήσεις ζήτησης και προσφοράς ενός αγαθού **Χ** είναι γραμμικές. Όταν η τιμή του αγαθού είναι 5 €, τότε η προσφερόμενη ποσότητά του είναι 30 μονάδες και το έλλειμμα που εμφανίζεται στην αγορά είναι 50 μονάδες. Όταν η τιμή του αγαθού αυξάνεται από 5 € σε 6 €, η προσφερόμενη ποσότητα είναι 32 μονάδες και η ελαστικότητα ζήτησης ως προς την τιμή του είναι $E_D= -\frac{1}{2}$.

Δ1. Να βρείτε τις αγοραίες συναρτήσεις ζήτησης και προσφοράς.

Μονάδες 8

Δ2. Να υπολογίσετε αλγεβρικά την τιμή και την ποσότητα ισορροπίας του αγαθού στην αγορά.

Μονάδες 4

Δ3. Να υπολογίσετε σε ποια τιμή του αγαθού παρουσιάζεται έλλειμμα 20 μονάδων προϊόντος.

Μονάδες 4

Δ4. Να υπολογίσετε την ποσοστιαία μεταβολή της συνολικής δαπάνης των καταναλωτών, όταν η τιμή του αγαθού αυξάνεται από 5 € σε 6 € (μονάδες 2). Να δικαιολογήσετε τη μεταβολή της συνολικής δαπάνης με τη βοήθεια της ελαστικότητας ζήτησης ως προς την τιμή (μονάδες 2).

Μονάδες 4

Δ5. Το αγαθό **Ψ** είναι συμπληρωματικό του αγαθού **Χ**. Μια μεταβολή στην τιμή του συμπληρωματικού αγαθού **Ψ** (ceteris paribus) είχε ως αποτέλεσμα να διαμορφωθεί η αγοραία συνάρτηση ζήτησης του αγαθού **Χ** ως εξής: $Q_D΄=110-8P$.

α. Να υπολογίσετε τη νέα τιμή και τη νέα ποσότητα ισορροπίας του αγαθού **Χ** (μονάδες 2).

β. Να απαντήσετε αν η τιμή του συμπληρωματικού αγαθού **Ψ** αυξήθηκε ή μειώθηκε, αιτιολογώντας την απάντησή σας (μονάδες 3).

Μονάδες 5

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α

Α1. **α.** Σ
β. Λ
γ. Σ
δ. Σ
ε. Λ

Α2. α

Α3. γ

ΘΕΜΑ Β

Σχολικό βιβλίο, σελ: 83-84, Κεφάλαιο 4: Η ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΩΝ ΑΓΑΘΩΝ §5. Προσδιοριστικοί παράγοντες της προσφοράς.

ΘΕΜΑ Γ

ΟΜΑΔΑ ΤΡΙΤΗ

Συνδυασμοί ποσοτήτων	Παραγόμενες ποσότητες αγαθού Χ	Παραγόμενες ποσότητες αγαθού Ψ	Κόστος ευκαιρίας του αγαθού Χ σε όρους Ψ (Κ.Ε.x)	Κόστος ευκαιρίας του αγαθού Ψ σε όρους Χ (Κ.Ε.ψ)
Α	0	300		
			2	;
Β	;	220		
			;	1/3
Γ	70	;		
			;	1/4
Δ	90	50		
			;	;
Ε	100	0		

Γ1. $\underset{A\to B}{KE_X} = 2 \Rightarrow 2 = \dfrac{300-220}{X_B-0} \Rightarrow \boxed{X_B=40}$

$$\underset{B\to A}{KE_\Psi} = \frac{1}{\underset{A\to B}{KE_X}} = \frac{1}{2} = 0,5$$

$$\underset{B\to \Gamma}{KE_X} = \frac{1}{\underset{\Gamma\to B}{KE_\Psi}} = \frac{1}{1/3} = 3$$

$$\underset{B\to\Gamma}{KE_X}=3\Rightarrow 3=\frac{220-\Psi_\Gamma}{70-40}\Rightarrow \boxed{\Psi_\Gamma=130}$$

$$\underset{\Gamma\to\Delta}{KE_X}=\frac{1}{\underset{\Delta\to\Gamma}{KE_\Psi}}=\frac{1}{1/4}=4$$

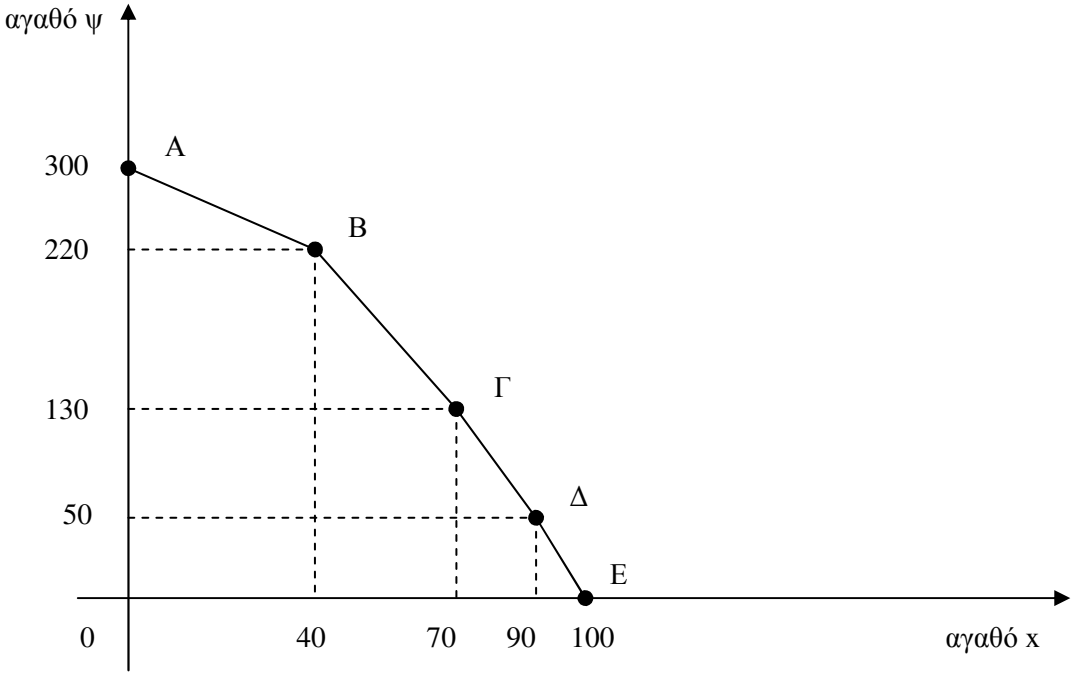
$$\underset{\Delta\to E}{KE_X}=\frac{\Delta\Psi}{\Delta X}=\frac{50-0}{100-90}=5$$

$$\underset{E\to\Delta}{KE_\Psi}=\frac{\Delta X}{\Delta\Psi}=\frac{100-90}{50-0}=\frac{1}{5}=0,2$$

Άρα ο πίνακας διαμορφώνεται ως εξής:

Συνδυασμοί ποσοτήτων	Παραγόμενες ποσότητες αγαθού Χ	Παραγόμενες ποσότητες αγαθού Ψ	Κόστος ευκαιρίας του αγαθού Χ σε όρους Ψ (Κ.Ε.χ)	Κόστος ευκαιρίας του αγαθού Ψ σε όρους Χ (Κ.Ε.ψ)
Α	0	300		
			2	1/2
Β	X_B=40	220		
			3	1/3
Γ	70	Ψ_Γ=130		
			4	1/4
Δ	90	50		
			5	1/5
Ε	100	0		

Γ2.

Γ3.

	X	Ψ	KE_X
Γ	70	130	
Γ΄	75	Ψ_{Γ}΄	4
Δ	90	50	

- $KE_{X}{}_{\Gamma\to\Delta} = 4 = KE_{X}{}_{\Gamma\to\Gamma'}$ οπότε:

$$KE_{X}{}_{\Gamma\to\Gamma'} = 4 \Rightarrow 4 = \frac{130 - \Psi_{\Gamma}'}{75 - 70} \Rightarrow \boxed{\Psi_{\Gamma}' = 110 \text{μονάδες}}$$

Γ4.

	X	Ψ	KE_X
Δ	90	50	
Δ΄	X_{Δ}΄	30	5
E	100	0	

- $KE_{X}{}_{\Delta\to E} = 5 = KE_{X}{}_{\Delta\to\Delta'}$ οπότε:

$$KE_{X}{}_{\Delta\to\Delta'} = 5 \Rightarrow 5 = \frac{50 - 30}{X_{\Delta}' - 90} \Rightarrow \boxed{X_{\Delta}' = 94}$$

Άρα ο Κ είναι ένας εφικτός συνδυασμός παραγωγής που βρίσκεται αριστερά (εντός) της Κ.Π.Δ και αντιστοιχεί σε ποσότητες παραγωγής που η οικονομία

μπορεί να παράγει με τη διαθέσιμη τεχνολογία και τους διαθέσιμους παραγωγικούς συντελεστές. Ωστόσο όταν η οικονομία παράγει τον συγκεκριμένο συνδυασμό, αφού δεν είναι μέγιστος, θα υπάρχει υποαπασχόληση παραγωγικών συντελεστών.

Γ5. 300-110=190

	X	Ψ	KE_X
A	0	300	
B	40	220	
B΄	$X_{B}΄$	190	3
Γ	70	130	

- $KE_{X}_{B\to\Gamma} = 3 = KE_{X}_{B\to B'}$ οπότε

$$KE_{X}_{B\to B'} = 3 \Rightarrow 3 = \frac{220-190}{X_{B}΄-40} \Rightarrow X_{B}΄ = 50 \text{ μονάδες.}$$

Οπότε θα πρέπει να θυσιαστούν 50 μονάδες X (50-0=50) για να παραχθούν οι 110 τελευταίες μονάδες από το αγαθό Ψ.

ΟΜΑΔΑ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΘΕΜΑ Δ

Δ1. Σύμφωνα με τα δεδομένα της άσκησης προκύπτει ο παρακάτω πίνακας:

Σημεία	P	Q_D	Q_S	Έλλειμμα	E_D
A	5	$\mathbf{Q_{D_A} = 80}$	30	50	-1/2
B	6	$\mathbf{Q_{D_B} = 72}$	32		

- Έλλειμμα=50$\Rightarrow Q_{D_A} - Q_{S_A} = 50 \Rightarrow Q_{D_A} - 30 = 50 \Rightarrow \boxed{Q_{D_A} = 80 \text{ μονάδες}}$
- $E_{D_A}_{(A\to B)} = -\frac{1}{2} \Rightarrow -\frac{1}{2} = \frac{\Delta Q}{\Delta P}\cdot\frac{P_A}{Q_A} \Rightarrow -\frac{1}{2} = \frac{Q_B-80}{6-5}\cdot\frac{5}{80}$

$$\Rightarrow -\frac{1}{2} = \frac{5Q_B-400}{80} \Rightarrow -80 = 10Q_B - 800 \Rightarrow 10Q_B = 720 \Rightarrow$$

$\boxed{Q_B = 72 \text{ μονάδες}}$

Αφού οι συναρτήσεις ζήτησης και προσφοράς είναι γραμμικές θα έχουν αντίστοιχα την μορφή: $Q_D = \alpha + \beta\cdot P$ και $Q_S = \gamma + \delta\cdot P$

Για την συνάρτηση ζήτησης έχουμε:

$$Q_D=\alpha+\beta\cdot P\begin{cases}80=\alpha+5\cdot\beta\\72=\alpha+6\cdot\beta\end{cases}\overset{(-)}{\Rightarrow}\begin{cases}80=\alpha-5\cdot 8\\ \beta=-8\end{cases}\Rightarrow\begin{cases}\alpha=120\\ \beta=-8\end{cases}$$

$$8=-\beta\Rightarrow\beta=-8$$

Οπότε $\boxed{Q_D=120-8P}$

Για την συνάρτηση προσφοράς έχουμε:

$$Q_S=\gamma+\delta\cdot P\begin{cases}30=\gamma+5\cdot\delta\\32=\gamma+6\cdot\delta\end{cases}\overset{(-)}{\Rightarrow}\begin{cases}30=\gamma-5\cdot 2\\ \delta=2\end{cases}\Rightarrow\begin{cases}\gamma=20\\ \delta=2\end{cases}$$

$$-2=-\delta\Rightarrow\delta=2$$

Οπότε $\boxed{Q_S=20+2P}$

Δ2. Στο σημείο ισορροπίας ισχύει: $Q_S=Q_D$

$\Rightarrow 20+2P_E=120-8P_E\Rightarrow 10\,P_E=100\Rightarrow \boxed{P_E=10\,€}$

Για $P_E=10€$ η ποσότητα ισορροπίας θα είναι:

$$P_E=10\overset{Q_S}{\rightarrow}Q_E=20+2\cdot 10=40\ \text{μονάδες}$$

$$P_E=10\overset{Q_D}{\rightarrow}Q_E=120-8\cdot 10=40\ \text{μονάδες}$$

Άρα η τιμή και η ποσότητα ισορροπίας είναι: $P_E=10€$, $QE=40$ μονάδες.

Δ3. Έλλειμμα$=20\Rightarrow Q_D-Q_S=20\Rightarrow$

$\Rightarrow(120-8P)-(20+2P)=20\Rightarrow 120-8P-20-2P=20$

$\Rightarrow -10P=-80\Rightarrow \boxed{P=8€}$

Για τιμή $P=8€$ στην αγορά θα υπάρχει έλλειμμα 20 μονάδες.

Δ4. $\Sigma\Delta_A=P_A\cdot Q_{D_A}=5\cdot 80=400\,€$

$\Sigma\Delta_B=P_B\cdot Q_{D_B}=6\cdot 72=432\,€$

Ποσοστιαία μεταβολή ΣΔ

$$(\%\Delta\Sigma\Delta)=\frac{\Sigma\Delta_B-\Sigma\Delta_A}{\Sigma\Delta_A}\cdot 100=\frac{432-400}{400}\cdot 100=8\%$$

Η ελαστικότητα ζήτησης ως προς την τιμή καθώς η τιμή αυξάνεται από τον συνδυασμό Α στον συνδυασμό Β είναι $|E_D|=\frac{1}{2}<1$ ανελαστική.

Αυτό σημαίνει ότι η ποσοστιαία μεταβολή της τιμής είναι μεγαλύτερη από την ποσοστιαία μεταβολή της ζητούμενης ποσότητας σε απόλυτες τιμές $\left(\left|\frac{\Delta P}{P}\right| > \left|\frac{\Delta Q}{Q}\right|\right)$.

Άρα η συνολική δαπάνη θα επηρεαστεί από την μεγαλύτερη ποσοστιαία μεταβολή δηλαδή αυτήν της τιμής. Οπότε αφού η τιμή αυξάνεται από 5€ σε 6€ θα αυξηθεί και η συνολική δαπάνη.

Δ5. α) Στο νέο σημείο ισορροπίας θα ισχύει $Q_D' = Q_S$ οπότε:

$110 - 8P_E' = 20 + 2PE' \Rightarrow 10P_E' = 90 \Rightarrow \boxed{P_E'=9€}$

Οπότε η νέα ποσότητα ισορροπίας θα είναι:

Για $P_E'=9€ \xrightarrow{Q_D'} Q_E' = 110 - 8 \cdot 9 = 38$ μονάδες

Για $P_E'=9€ \xrightarrow{Q_S} Q_E' = 20 + 2 \cdot 9 = 38$ μονάδες

Άρα η νέα τιμή ισορροπίας είναι $P_E'=9€$ και η νέα ποσότητα ισορροπίας είναι $Q_E'=38$ μονάδες.

β) Παρατηρούμε ότι μετά την μεταβολή στην τιμή του συμπληρωματικού αγαθού Ψ η νέα τιμή και ποσότητα ισορροπίας ($P_E'=9$, $Q_E'=38$) έχει μειωθεί σε σχέση με την αρχική τιμή και ποσότητα ισορροπίας ($P_E=10€$, $Q_E=40$ μον.). Αυτό συμβαίνει όταν με σταθερή την καμπύλη προσφοράς η ζήτηση μειώνεται.

Οπότε η τιμή του συμπληρωματικού αγαθού Ψ έχει αυξηθεί διότι γνωρίζουμε ότι όταν δυο αγαθά είναι συμπληρωματικά, η αύξηση στην τιμή του ενός μειώνει την ζήτηση του άλλου.

ΤΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΕΠΙΜΕΛΗΘΗΚΕ Η ΟΜΑΔΑ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΩΝ ΤΩΝ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΩΝ

«ΟΜΟΚΕΝΤΡΟ» ΦΛΩΡΟΠΟΥΛΟΥ

www.floropoulos.gr

ΛΙΑΒΑΡΗΣ Α. – ΦΛΩΡΟΠΟΥΛΟΥ Ε.